

Trewartha-féle éghajlat-osztályozás

Jelölés:

T: hőmérséklet;

$T_{\text{átl}}$: átlagos évi középhőmérséklet;

T_{lh} : leghidegebb hónap;

T_{lm} : legmelegebb hónap;

I: évi közepes hőmérsékletingadozás;

CS: csapadék;

$CS_{\text{évi}}$: éves csapadék összeg.

A) Trópusi nedves éghajlatok: az Egyenlítő közelében alakulnak ki a T soha nem esik fagypontra alá és a CS szinte csak záporos esőkből származik.

A.1) Esőerdő éghajlat

T: - $T_{\text{lh}} > 18^{\circ}\text{C}$;

- $T_{\text{átl}} > 22^{\circ}\text{C}$;

- $I < 5^{\circ}\text{C}$;

- évi járását kettős hullám jellemzi;

CS: - minden évszak csapadékos, CS max. kb. legmagasabb Napállás idején;

- min. 9 hónap átlagos havi CS $> 60\text{mm}$;

- $CS_{\text{évi}} > 1500\text{mm}$.

A.2) Szavanna éghajlat

T: - $T_{\text{lm}} > 28^{\circ}\text{C}$, $T_{\text{lh}} > 12^{\circ}\text{C}$;

- legmelegebb 1-2 hónappal esős évszak előtt, második zenitális delelés után 2. max.;

- I: $5-15^{\circ}\text{C}$;

CS: - télen száraz, min. 3 hónap havi CS $< 20\text{mm}$;

- nyár csapadékos, min. 3 hónap havi CS $> 60\text{mm}$;

- $CS_{\text{évi}}$: 500-1500mm, domborzattól függően lehet több is.

B) Száraz éghajlatok: jellemzőjük a kevés CS, a T a jelentős földrajzi szélességbeli különbségek miatt nem egységes.

B.1) Alacsony földrajzi szélességek sivatagi éghajlata

a) Zonális sivatag

T: - $T_{\text{lm}} > 28^{\circ}\text{C}$, $T_{\text{lh}} > 12^{\circ}\text{C}$ (poláris perem T_{lh} : $6-12^{\circ}\text{C}$);

- $I > 15^{\circ}\text{C}$;

CS: - rendszertelen CS eloszlás;

- $CS_{\text{évi}} < 200\text{mm}$, de $CS_{\text{évi}} < 50\text{mm}$ is lehet.

b) Hideg tengeráramlások hatására kialakuló sivatag

T: - T_{lm} : $17-23^{\circ}\text{C}$, T_{lh} : $12-16^{\circ}\text{C}$;

- I: $5-10^{\circ}\text{C}$;

CS: - $CS_{\text{évi}} < 50\text{mm}$, szinte csak ködből.

B.2) Alacsony földrajzi szélességek sztyepp éghajlata

T: - hasonló szavannához, de nem feltétlenül van 2. max.;

- T_{lh} : $6-12^{\circ}\text{C}$;

CS: - 1-2 csapadékos hónap télen, év többi részében havi CS $< 20\text{mm}$;

- $CS_{\text{évi}}$: 200-500mm.

B.3) Közepes szélességek sivatagi éghajlata

T: - $T_{\text{lm}} > 22^{\circ}\text{C}$, T_{lh} : $-5-(-30)^{\circ}\text{C}$;

- I kb. 40°C ;

CS: - $CS_{\text{évi}} < 200\text{mm}$, általában tavaszi max..

B.4) Közepes szélességek sztyepp éghajlata

T: - $T_{\text{lm}} > 22^{\circ}\text{C}$, T_{lh} : $-5-(-25)^{\circ}\text{C}$;

- I: kb. 30°C ;

CS: - $CS_{\text{évi}}$: 200-500mm, nyári vagy tavaszi max..

C) Meleg, mérsékeltövi éghajlatok: közös vonásuk a kifejezett évi hőingás; a téli hőmérséklet enyhe.

Zömmel a közepes szélességeken található, csak a kontinensek nyugati partvidékén húzódnak magasabb szélességekre (meleg tengeráramlások miatt). Nagy az éghajlati elemek változékonysága, mert itt keverednek a trópusi és sarki eredetű légtömegek.

C.1) Mediterrán vagy száraz nyarú szubtrópusi éghajlat

a) Meleg nyarú mediterrán éghajlat

T: - $T_{lm} > 22^{\circ}\text{C}$, $T_{lh} > 4^{\circ}\text{C}$;

- $T_{\text{átl}} > 14^{\circ}\text{C}$;

CS: - télen csapadékos, min. 3 hónap havi CS $> 60\text{mm}$;

- nyáron száraz, min. 3 hónap havi CS $< 20\text{mm}$;

- $CS_{\text{évi}}$: 500-1000mm.

b) Hűvös nyarú mediterrán éghajlat

T: - $T_{lm} < 22^{\circ}\text{C}$;

CS: - nyáron gyakori a köd.

C.2) Nedves szubtrópusi éghajlat, nyári csapadék maximummal

T: - $T_{lm} > 22^{\circ}\text{C}$, $T_{lh} > 6^{\circ}\text{C}$;

- $T_{\text{átl}} > 14^{\circ}\text{C}$;

CS: - nincs száraz évszak, legtöbb nyáron, legkevesebb télen esik;

- $CS_{\text{évi}}$: 1000-1500mm.

C.3) Enyhe tengerparti éghajlat

T: - T_{lm} : 14-18°C, T_{lh} : 1-6°C;

- $T_{\text{átl}} > 8^{\circ}\text{C}$;

- $I < 15^{\circ}\text{C}$;

CS: - egyenletes, ősszel több, tavasszal kevesebb esik;

- $CS_{\text{évi}}$: 600-2000mm, domborzattól függően.

D) Hűvös éghajlatok: hideg tél, meleg nyár és alacsonyabb évi közép T jellemzi. A közepes és magasabb szélességeken levő kontinensek belsőbb területein alakul ki. A déli féltekén hiányoznak. Az évi CS összeg 500-1000mm, amelynek nagy része nyáron hullik le, mert: nyáron a magasabb T miatt nagyobb a levegő vízgőz tartalma; az óceánok és a kontinensek közti hőmérsékletkontraszt; erős nyári felmelegedések konvektív (záporos) csapadékhoz vezetnek. Mivel ennek az övezetnek jelentős a meridionális kiterjedése, az eltérő hőmérsékleti viszonyuk miatt 3 típusra különül.

D.1) Kontinentális éghajlat hosszabb meleg évszakkal

T: - min. 3 hónap havi átlag T $> 18^{\circ}\text{C}$, max. 3 hónap havi átlag T $< 0^{\circ}\text{C}$;

- $T_{lh} > -3^{\circ}\text{C}$;

- I: 15-30°C;

CS: - nyári max., kora tavaszi min.;

- $CS_{\text{évi}}$: 500-1000mm.

D.2) Kontinentális éghajlat rövidebb meleg évszakkal

T: - min. 1 hónap átlag T $> 18^{\circ}\text{C}$;

- 4-5 hónap átlag T $< 0^{\circ}\text{C}$;

- I $> 30^{\circ}\text{C}$;

CS: - nyári max., teli min.;

- $CS_{\text{évi}}$: 400-800mm.

D.3) Szubarktikus éghajlat

T: - T_{lm} : 10-16°C, T_{lh} : -25-(-50)°C;

- I $> 40^{\circ}\text{C}$;

CS: - $CS_{\text{évi}}$: 200-500mm, legnagyobb része nyáron hullik.

E) Sarkvidéki éghajlatok: itt a legalacsonyabbak a közép T-k. Nyáron legfeljebb a talaj felszíne enged fel a fagytól, 0,5-1m mélyen állandóan fagyott, ezért a tundra láposává válik. Az évi CS összeg a levegő csekély vízgőztartalma miatt alacsony.

E.1) Tundra éghajlat

T: - T_{lm} : 0-(+10)°C, max. 3 hónap átlag T $> 0^{\circ}\text{C}$;

CS: - $CS_{\text{évi}} < 250\text{mm}$, szinte csak nyáron.

E.2) Állandó jégtakaró éghajlata

T: - $T_{lm} < 0^{\circ}\text{C}$;

CS: - $CS_{\text{évi}} < 100\text{mm}$.

F) Magashegységi éghajlat: a hőmérséklet alapján a sarkvidéki éghajlathoz tartozna, de a tengerszint feletti magasság 1500m.

F.1) Trópusok magashegységi éghajlata;

F.2) Közepes szélességek magashegységi éghajlata.